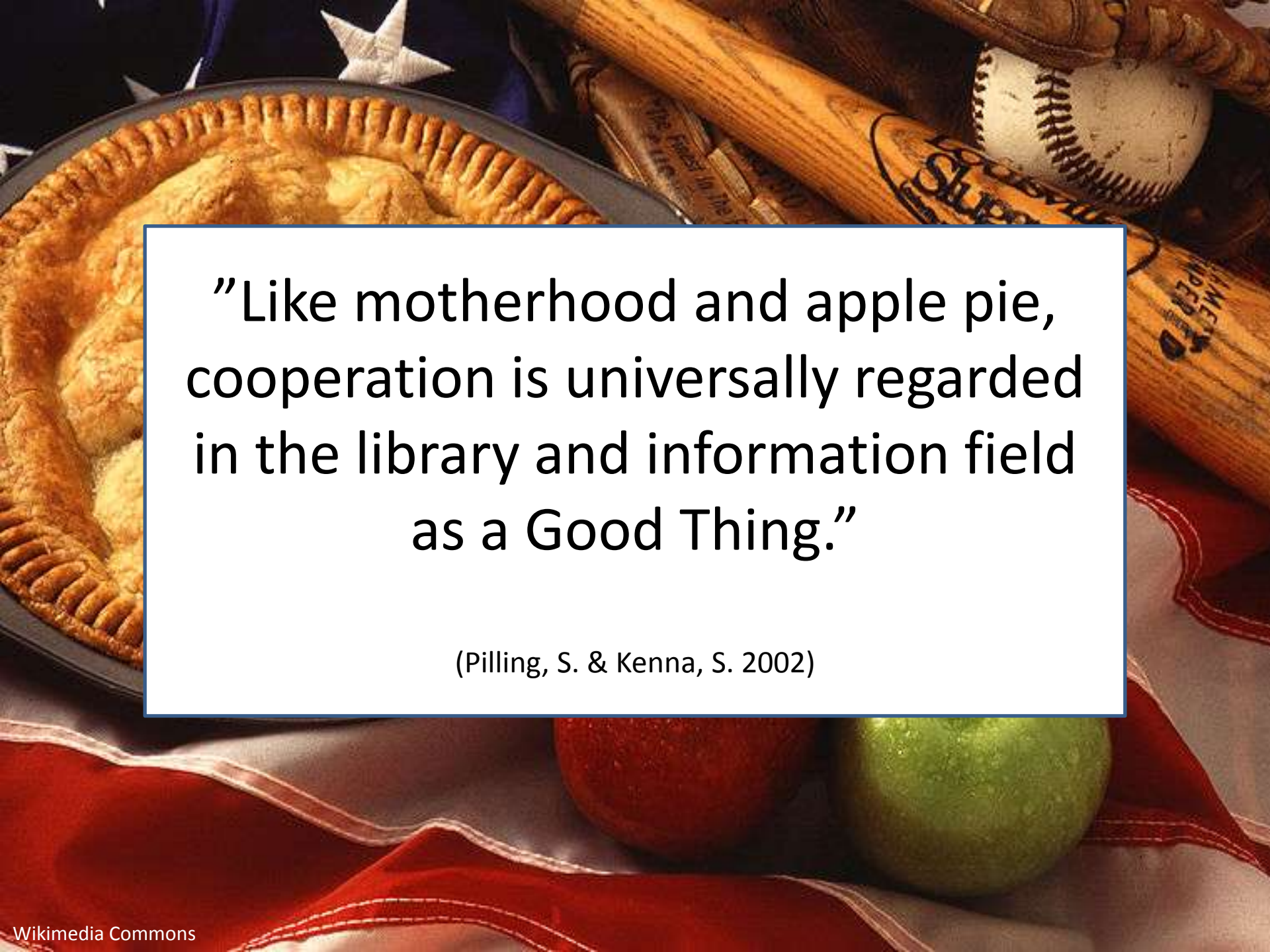

De fire store – samspillmodell mellom fylkesbibliotek

Tone Moseid

Bibliotekdagene i Buskerud 10. Mai 2011

A collage of American symbols including an apple pie, baseball bats, a baseball, and apples. The apple pie is in the foreground, with a red and white striped cloth underneath. In the background, there are several wooden baseball bats, one with "SUPER" written on it, and a white baseball with red stitching. A red apple and a green apple are also visible in the bottom right corner. The background also features a blue and white star pattern.

“Like motherhood and apple pie, cooperation is universally regarded in the library and information field as a Good Thing.”

(Pilling, S. & Kenna, S. 2002)

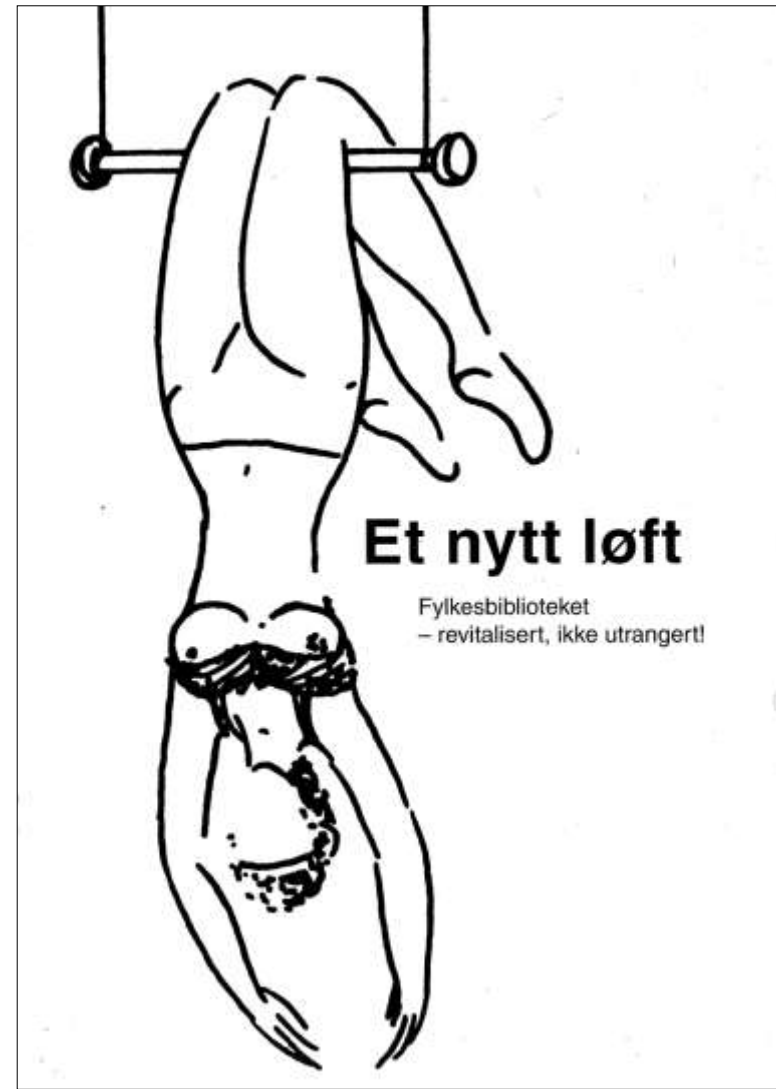
Bakgrunn for prosjektet

- Utrede nye muligheter og måter for framtidig regionalt samarbeid mellom fylkesbibliotek rundt Oslofjorden
- To fokusområder:
  - Egen økonomi og muligheter/utfordringer innenfor dagens/morgendagens rammer
  - Fylkesbibliotekets rolle/omdømme innen egen fylkeskommune

- Bør vi regionalt rundt Oslofjorden tenke større enheter?
- Spesialisering og samarbeid om fordeling av mulige oppgaver/områder?
- Fordele ansvar for ulike kompetanseområder?
- Samordning og gode fellesløsninger
- En mulig Oslofjordallianse?
- Kostnadsgevinster og økonomisk uttelling?
- Er partnerskap en mulig løsning?

Fylkesbiblioteket – et barn av sine foreldre?

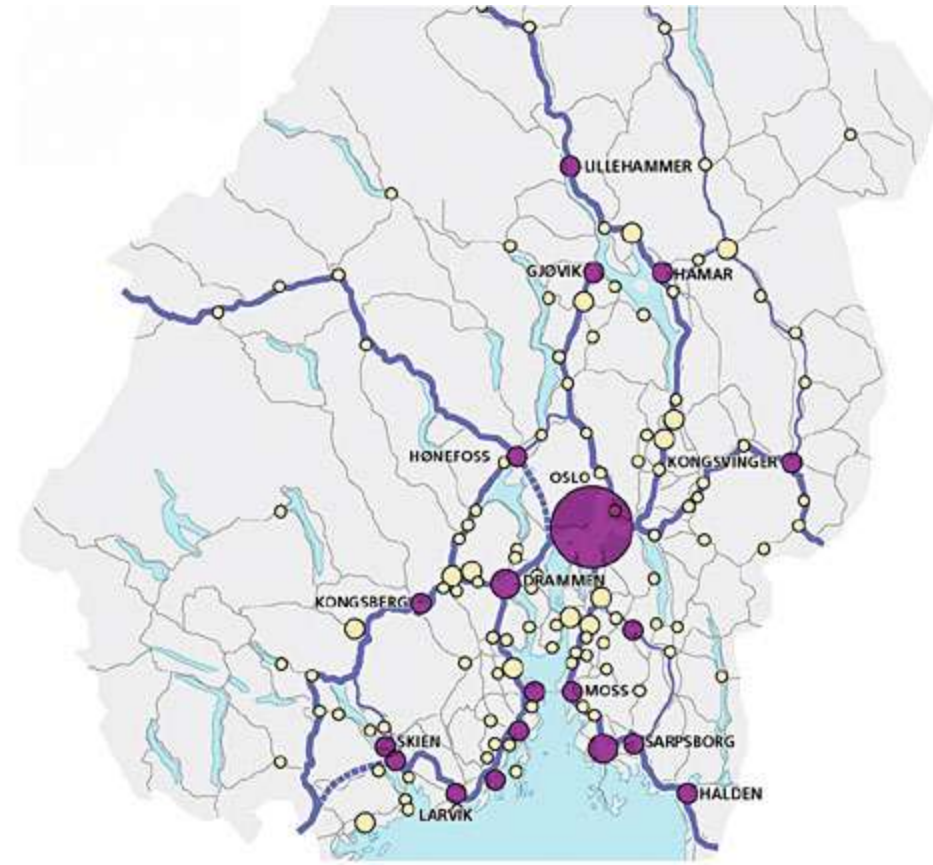
- Fra samlinger, kontroll og publikumstjenester til verktøy for bibliotekutvikling og gjennomføring av den nasjonale bibliotekpolitikken

Fylkesbiblioteket – et barn av sine foreldre?

- Fra driftsoppgaver til regional utviklingsaktør
- Helhetlig regional planlegging
- Ulike prioriteringer og ulike rammevilkår

Fylkesbiblioteket – et barn av sine foreldre?

- Utjevning mellom ressurs-svake og ressurssterke kommuner?
- Kompensasjon for manglende ressurser og kompetanse lokalt?
- Krykke eller coach?

Buskerud fylkesbibliotek

Felles muligheter

- 4 ulike fylker og 4 ulike fylkesbibliotek, men:
  - Den sterkeste regionen i Norge
  - Den mest kompetente regionen i Norge
  - Den regionen som har de største utfordringene
  - Den regionen som har de største mulighetene

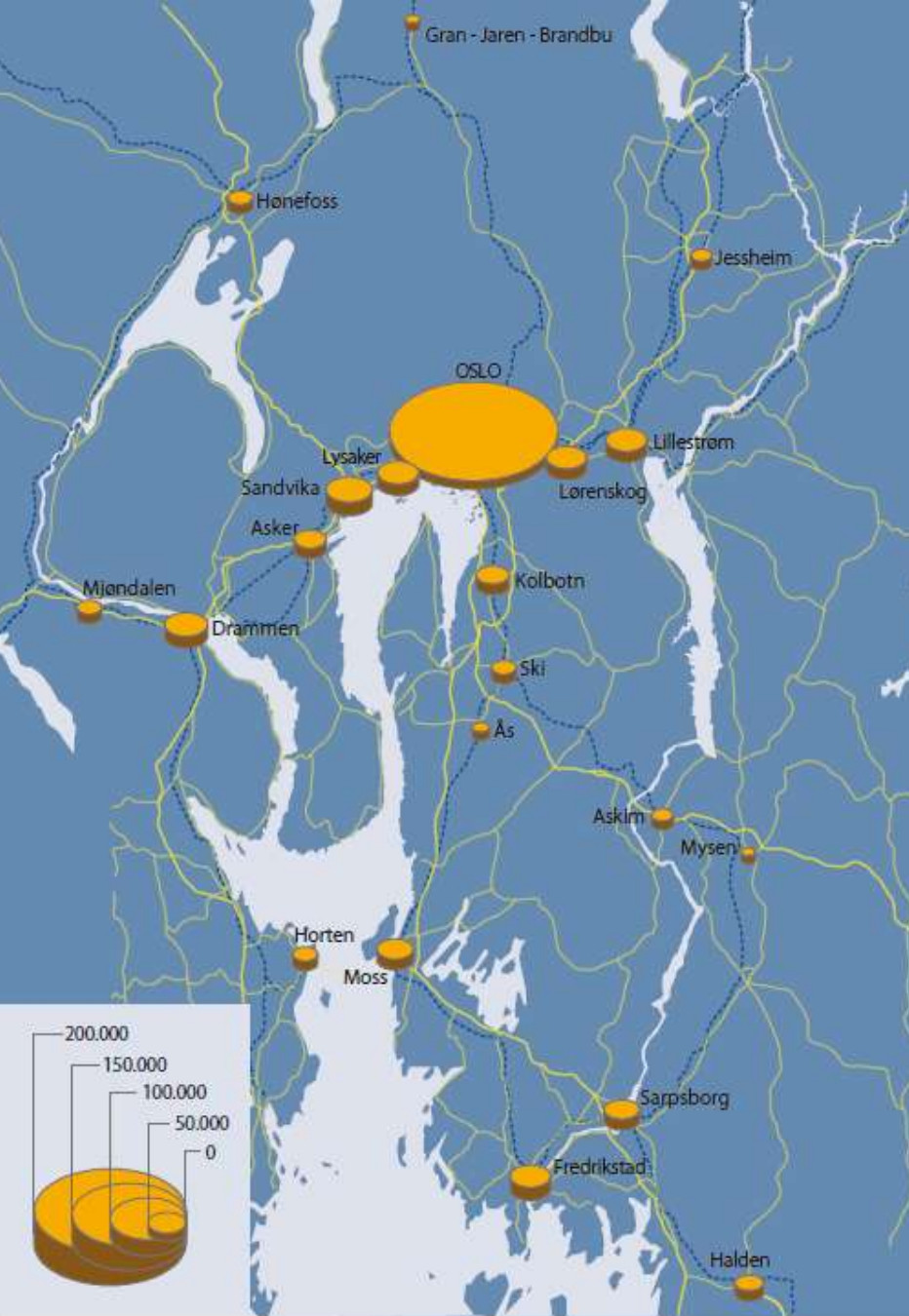

Størst og raskest

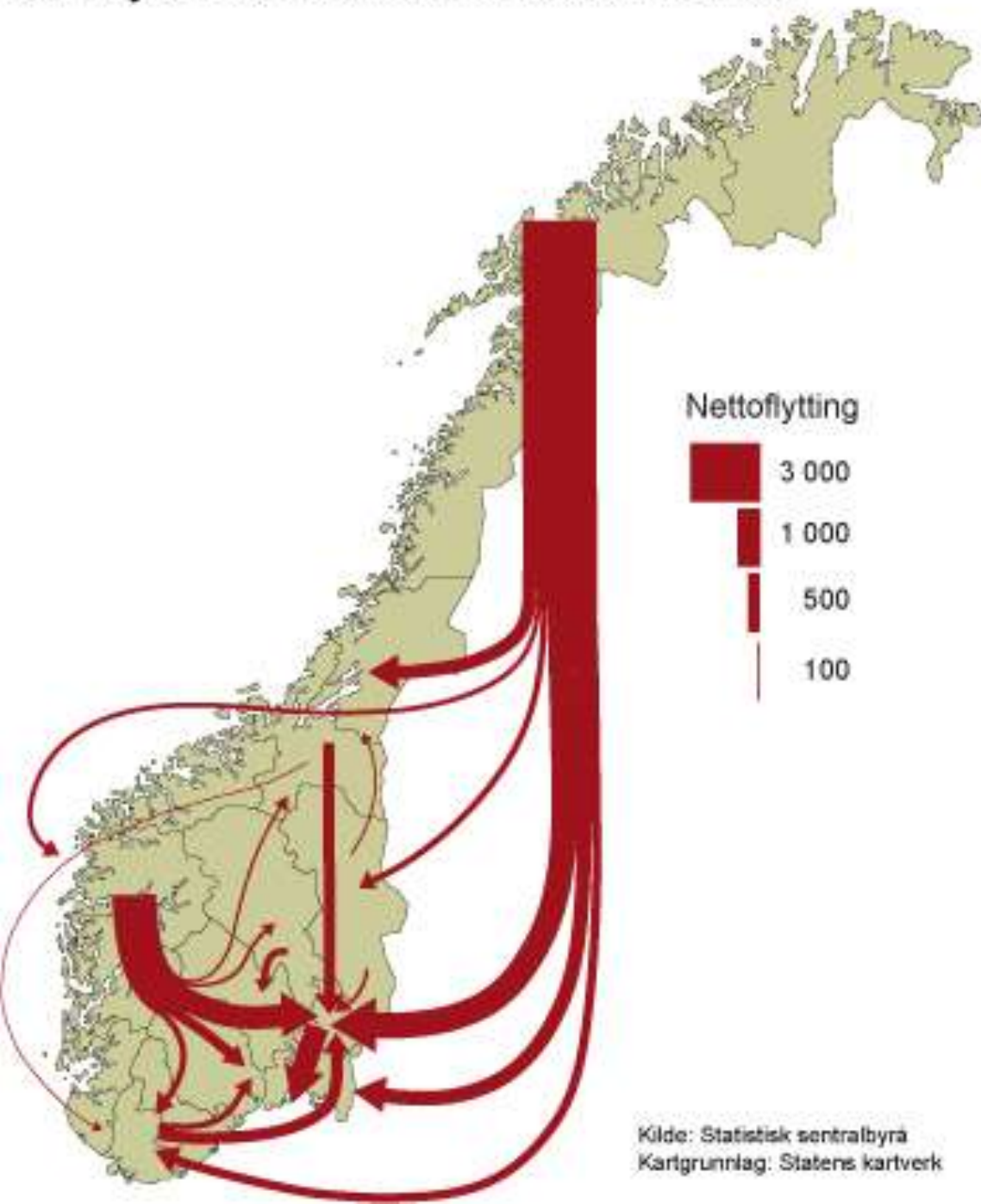
- Det bor 1,3 millioner innbyggere i ”de fire store”
- Dette er 26,5 % av Norges befolkning
- Reisetid ca 2 timer fra den ene enden til den andre
- Investeringer i infrastruktur som jernbane og vei
- Samarbeid om regionale planer

Flerkjernestruktur

- Begrenset antall kjerner bundet sammen av kapasitetssterke transportforbindelser
- "Byklynger"
- Forutsetning for bærekraftig utvikling

Netto flyttestrømmer mellom landsdeler. 2008

Størst vekst rundt
Oslofjorden

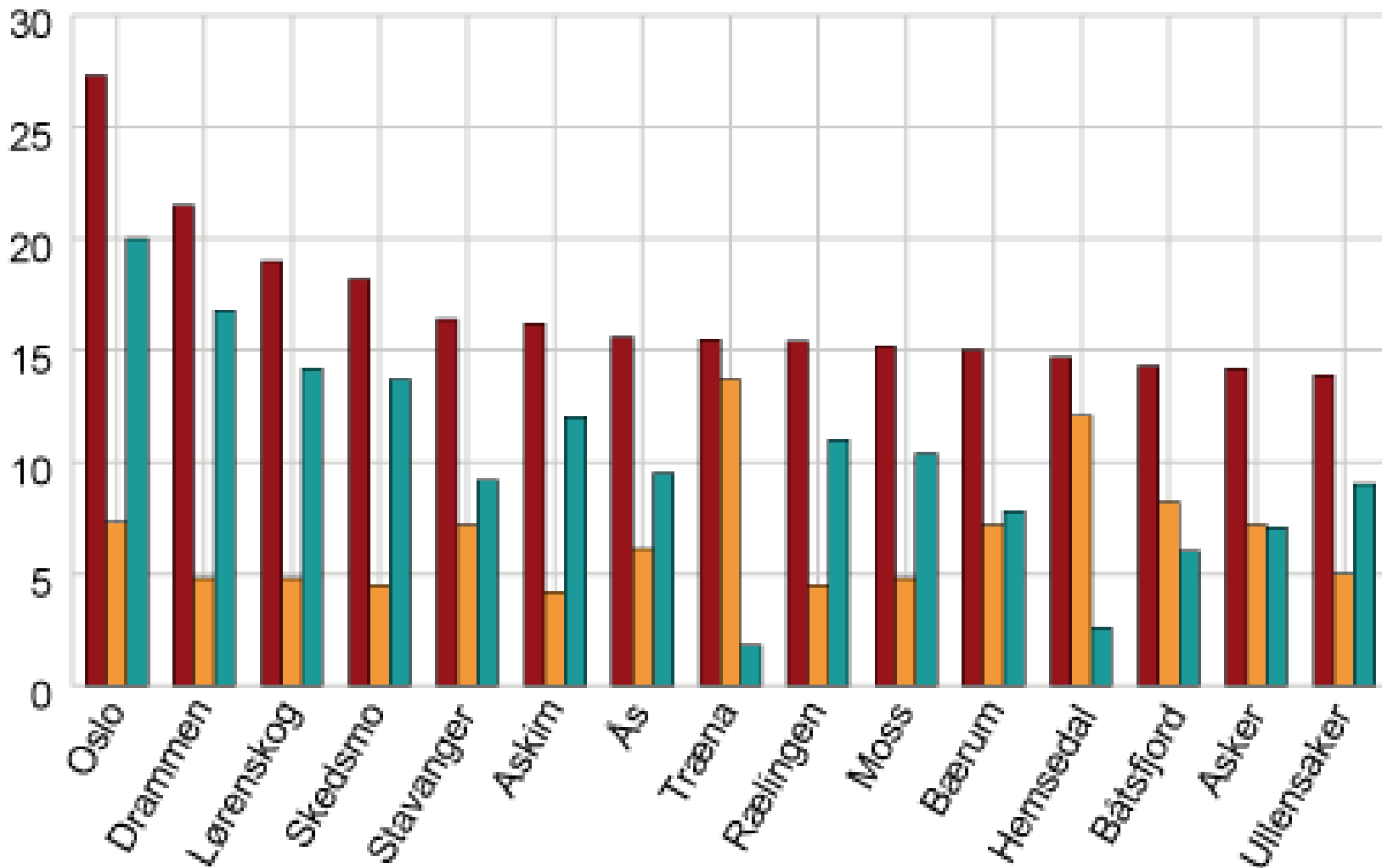
Flytteoverskudd i
storbyregionene –
Akershus avgir til de
fleste andre fylker,
men det er flyttingen
fra Oslo som holder
innflyttingen oppe.
([SSB](#))

Felles utfordringer

- Antall personer med flyktningebakgrunn:
Norge: 151.000 (3,1 %)
Oslo: 41.500 (27 % av alle)
De 4 store: 44.034 (29 % av alle)
- 42 % av alle med innvandrerbakgrunn bor i Oslo og Akershus (552.000 innb)
- 11 av 15 kommuner med høyest andel av innvandrere ligger i BØVA-regionen

De 15 kommunene med høyest andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Prosent. Rettet 3. mai 2010 kl 07.46.

Prosent

Alle

EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand

Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS

Næring og innovasjon

- Felles strategi for FoU- og næringsutvikling i Osloregionen
- De prioriterte innsatsområdene er:
  - styrke felles profilering, nasjonalt og internasjonalt
  - styrke kompetanse og verdiskaping
  - utvikle utbyggingsmønster, samferdsel og kommunikasjon (areal/transport)
  - utvikle samarbeid om sosial infrastruktur
(osloregionen.no)

Bibliotekene i regionen – en samfunnsressurs

Folkebibliotek 2009:

- 103 ”sørvisstader”
- Samlet driftsbudsjett: 339 mill
- 480 årsverk
- 4,3 mill enheter
- 5,7 millioner besøk
- ... i 2008 var det 427 kinoer i hele Norge, med i alt 11,8 millioner besøk....
- ... pluss skolebibliotek, høyskolebibliotek og spesialbibliotek!

[HVA] er vi gode på?

[HVA] er vi gode på?

Alle, eller de fleste, er gode på:

- Støttefunksjon: veiledning og støtte overfor kommunene
- Logistikk og lånesamarbeid, transportordning
- Litteraturformidling
- Kurs, konferanser og møter
- Arrangementer
- ... og dette litt ulne "sosiale medier"

[HVA] er vi gode på?

- Sammen utgjør ”de 4 store” et unikt nettverk
- Oslo utgjør et viktig element i dette nettverket
- Regionen er viktig i internasjonal sammenheng – interregionale og internasjonale nettverk

[HVA] er de største utfordringene?

- Synlighet
- Politisk oppmerksomhet
- Opprettholde lokal forankring
- Rolleforståelse
- Nasjonale signaler

Utenfra

- Hva er det fornuftig å samarbeide om?
- Samarbeid versus konkurranse
- Forskjellige organisasjonskulturer
- Ulike interesser
- Ulike forventninger

Innenfra

- Bemanningssituasjonen
- Økonomiske rammer
- Økt tidspress
- Faglig oppdatering
- Rekruttering til profesjonen

**Effektiv
ressursutnyttelse**

- Hvordan ta vare på ildsjelene
- Hvordan ta vare på kreativiteten

Mix ?

[HVA] vil vi få til?

- Nasjonal ressurs
- Nasjonale oppgaver
- Lesekompetanseplan
- Kulturopplevelser, nasjonalt og nordisk
- Attraktive samarbeidsprosjekter

**Større
gjennomslagskraft**

- Samle spisskompetanse
- Lære av hverandre
- Felles kurs og konferanser

Innenfra

- Forhandlerkompetanse (og styrke)
- Stordriftsfordeler
- Samdriftsløsninger
- Infrastrukturtiltak
- Økt spesialisering / "f.eks. unit"

**Effektiv
ressursutnyttelse**

- Produktutvikling

Mix ?

[HVA] vil vi få til?

- Stordrift og samdrift
  - felles forhandlingsmakt, for eksempel for bedre og rimeligere bibliotektransport
  - felles samsøk, biblioteksøk
  - felles arrangementer
  - men også spesialisering, ved at én drifter en tjeneste for alle eller flere i regionen
- Felles kompetanseløft for regionen
  - felles kurs og konferanser
  - felles lederutviklingsprogram
- Felles litteraturløft for regionen
  - Helhetlig, forpliktende lesestimuleringsplan 0 – 100 år
- Felles markedsføring for regionen

[HVA] Eksisterende oppgaver

- Koordinering og effektiv ressursutnyttelse:
  - Logistikk-løsninger / fjernlån
  - Transportordninger
  - Kassering og samlingsutvikling
  - Mobil bibliotek-tjeneste
- Koordinering og veiledning
  - Litteraturformidling
(bokgildet/ungdomsbokgildet/musikkgildet)
  - Lesestimulering
  - DKS
  - Digitale verktøy
  - Prosjektarbeid / prosjektsøknader

Det vi er gode på

[HVA] Eksisterende oppgaver

- Utviklingsoppgaver:
  - Planarbeid
  - Merkevarebygging og markedsføring
  - Digitale medier
  - Digital kompetanse og livslang læring
- Kompetansebygging og nettverk:
  - Kurs og konferanser
  - Kompetansekartlegging

Spisskompetanse?

[HVA] Nye oppgaver?

- Dokumentasjon og utredningsarbeid
- Helhetlig regional planstrategi
- Effektiv ressursutnyttelse, samdriftsløsninger, ansvars- og oppgavefordeling
- Kompetanseutvikling, aktiv rolle
- Utforming av en regional infrastruktur
- Produkt- og tjenesteutvikling
- Regionalt konsortium / lisensforhandlinger

[HVA]

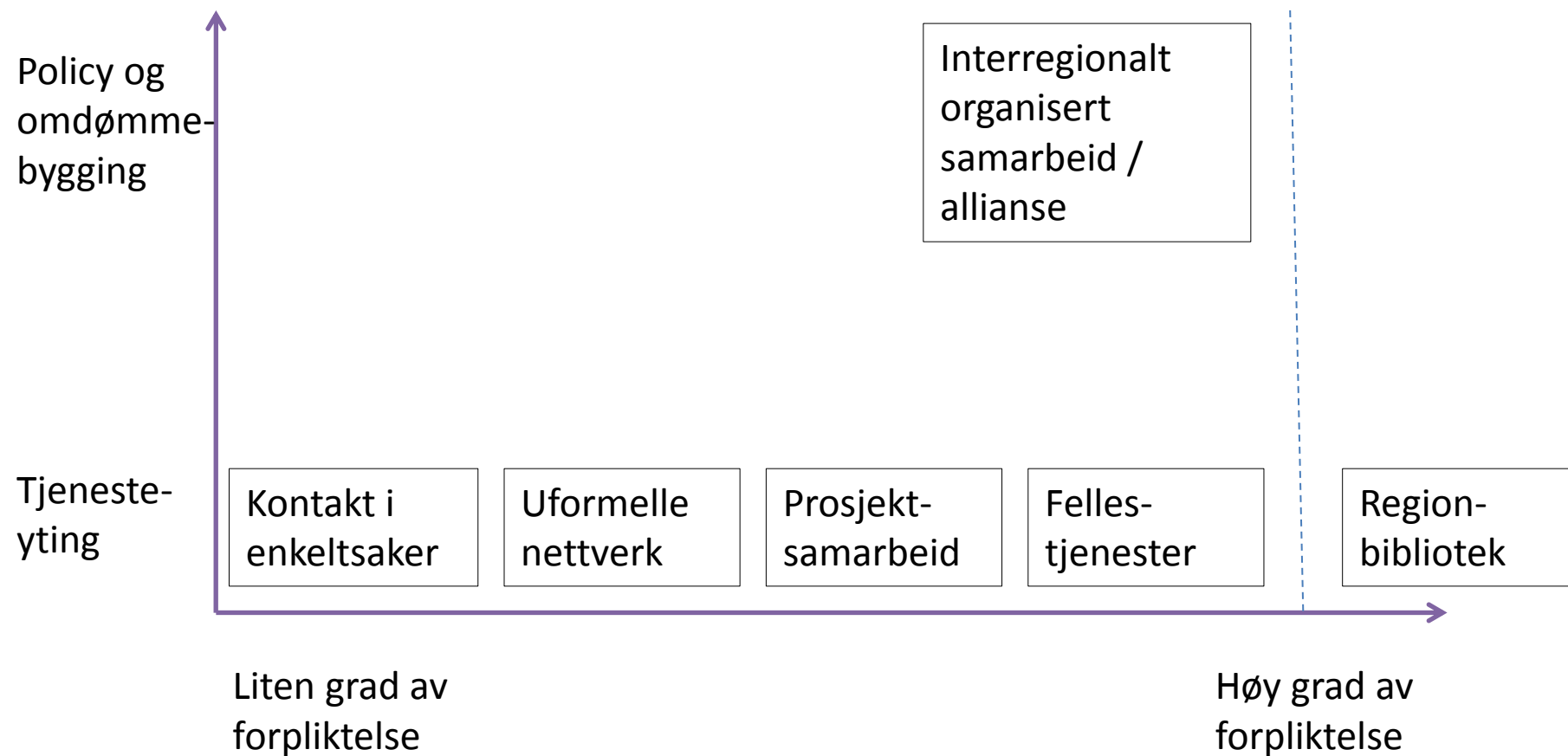
Visjon for ”Regionbibliotek Øst”

- Å framstå som en synlig regional utviklingsaktør med stor gjennomslagskraft både lokalt, regionalt og nasjonalt, og som gjennom høyt spesialisert kompetanse er både premissleverandør og prosessleder i bibliotekutviklingen i regionen. Gjennom tettere og mer forpliktende samarbeid oppnås gode samdriftsløsninger og effektiv ressursutnyttelse til beste for både lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

[HVORDAN] Samspillmodell

- Utveksling
- Koalisjon / allianse / entreprenørskap
- Partnerskap
  - Kunne ta forpliktende beslutninger
  - Varighet og stabilitet
  - Investeringer og risikovillighet
  - Viss grad av formalisering

Samspillmodell (etter Sanda)

[HVORDAN] 2011 – 2014

- Skriftlig samarbeidsavtale
  - Navn på alliansen
  - Formålet: synlig regional utviklingsaktør, tettere og mer forpliktende samarbeid, samdrift og effektiv ressursutnyttelse, bedre tjenesteyting til bibliotekene i regionen
- Samarbeid om felles profilering?
- Samarbeid om konkret kompetanseutviklingstiltak i regionen
- Interne nettverksgrupper for å samle fagkompetanse

[HVORDAN] 2011 – 2014

- Utrede muligheten for å etablere en mer forpliktende regional bibliotekvirksomhet/organisasjon med beslutningsmyndighet
  - Invitere berørte parter til et dialogmøte om formålet med en slik utvikling
  - Hente inn mer kunnskap om samarbeidsmodeller i Sverige, Nederland og Storbritannia